

Kázání na Nový rok 2018 – J. Hradec a Valtínov

Text: Mi 6, 8

Člověče, bylo ti oznámeno, co je dobré a co od tebe Hospodin žádá: jen to, abys zachovával právo, miloval milosrdenství a pokorně chodil se svým Bohem.

"V jednoduchosti je síla". Mám rád tenhle text, stručné a jasné vyjádření podstatného. Asi jako když po dlouhé a složité diskusi někdo vstane a shrne to: přátelé, je to takhle – zaprvé, zadruhé, zatřetí. A najednou je jasné, že diskuse končí, nemá smysl něco dodávat, sedí to a všichni tomu rozumějí. Říkám si, že to je důležité – zvěst má a může být srozumitelná. Evangelium bylo přece od začátku zvěstováno také chudým a nevzdělaným... takže to opravdu podstatné nemůže být zase až tak složité. A upřímně: Desatero je sice nosné, dá se zapamatovat, ale je dlouhé. Pro rychlé rozhodování v životě člověk potřebuje často spíš něco "instantního do kapsy", stručného, ale výstižného – tak jako batoh na cesty musí obsahovat vše potřebné, ale nesmí být moc těžký. Proto vznikají pokusy o krátká shrnutí, třeba Ježíšovo dvojpříkázání lásky, tak jak je máme u nás (v J. Hradci) v kostele na mozaice, nebo dnešní slovo z proroka Micheáše.

Nejdříve je ovšem potřeba říci, že život víry je mnohem víc než dodržovat nějaká příkázání. Nebo jinak: příkázání jsou směrovky na cestě, dopravní značky, ne cesta sama. Není to slepá poslušnost a tupé zachovávání pravidel ze strachu – před trestem nebo následky. Není to Modrý život J. Foglara, kdy jde o to, vybarvit si denně modrou barvou políčka znaků správného života, které jsem splnil – dobrý skutek dnes – ano... pilná práce – ano... žádné sprosté slovo – no, to se dnes nepovedlo, tak to tentokrát nevybarvím... a radovat se z toho, že je čím dál víc políček modrých. I u toho Desatera přede všemi příkázáními nejprve zazní: já jsem Hospodin tvůj Bůh, já jsem tě vyvedl z otroctví. Někteří říkají, že by se tahle preambule měla číst vždy znovu před každým jednotlivým příkázáním, aby bylo jasné, že tohle je vždycky na prvním místě – nejprve Boží láska, záchrana, osvobození. Až potom příkázání. Aby se člověk v té svobodě neztratil. A to je pak úplně jiný pocit, něco respektovat a dodržovat, když vím, že to pochází od někoho, kdo mě má rád a chce pro mě dobré, a ne od nějakého policajta, který mě chce hlavně omezovat a kontrolovat.

Člověče, bylo ti oznámeno, co je dobré a co od tebe Hospodin žádá. Tím Micheáš končí uvažování předchozích veršů, zda a jak je možné předstoupit před Hospodina. Vychází mu, že nejrůznější oběti asi nebudou "to pravé ořechové"... Pořád se – jako on – ptáme, co vlastně máme dělat, co je správné, ale – člověče, vždyť to znáš, vždyť to přece známe. Nic nového pod sluncem, staré pravdy stále platí, nejsou teď méně pravdivé proto, že jsou staré. Tak tedy do toho. Mimochodem, připadá mi, jako by ty tři zmíněné věci spolu souvisely jako části jedné stavby – první jsou dva pilíře.

Pilíř první: zachovávat právo. To je něco víc, než jen neporušovat platné zákony, aby člověk nebyl potrestán. Je to dokonce širší pojem než jen dodržovat Desatero (a dělat si čárky, jak to jde). Právo a spravedlnost v bibli souvisí se správností, přímostí, pravdivostí, poctivostí jednání a života obecně. Nebudeš měřit dvojím metrem – ani svým dětem, ani žákům, podřízeným, kolegům... nikomu. Nepřekroučíš právo sirotka a vdovy, slabých, odstrčených, utiskovaných, naopak, zastaneš se jich. Řádně a včas vyplatíš svoje zaměstnance, včas zaplatíš své dluhy, nebudeš krátit daně – i kdyby ti na to nepřišli. Když něco zkazíš nebo někomu ublížíš, omluvíš se – nebudeš se trapně vymlouvat ani svalovat vinu na druhého. Nepopřeješ sluchu pomluvám, nebudeš tolerovat – natož šířit – lži. Upozorníš na podvody a nespravedlnosti, když už je nemůžeš sám napravit (že sám nebudeš podvádět, je snad jasné). Budeš dělat to, co je správné, i když se to nevyplatí. Nepřidáš se k většině, když páchá nepravost – i kdybys byl proto za exota. Tvoje ano bude ano a ne zase ne – budeš

čitelný. Budeš ke druhým přistupovat nepředpojatě a velkoryse. Co chceš pro sebe, nebudeš upírat druhým. A tak dále... něco jako Mirek Dušín :-). Nedá se vyjmenovat všechno, co to znamená, protože život je nekonečně rozmanitý. A není to ani třeba – svobodnému životu stačí směrovka: zachovávat právo.

Milovat milosrdenství – druhý základní pilíř stavby života. Náš Bůh je Bohem milosrdenství, bez toho by to nebyl on – a totéž právem chce od nás. Vždyť nám dal život se vším co k němu patří, víme o jeho lásce k nám – jak bychom tedy neměli také projevovat milosrdenství, pomáhat, obdarovávat, těšit, pozvedat, ale taky odpouštět, nebo někdy třeba i jen nepřipomínat, nezraňovat...

"Milé srdce", otevřené ke druhým, dokonce – a to je to, co může měnit svět! – i vůči svým nepřátelům a těm, kteří nám nejsou sympatičtí. Milosrdenství udržuje svět a lidské společenství jako dobré k životu. Nedá se vyjmenovat všechno, co to znamená, protože život je nekonečně rozmanitý. A není to ani třeba – svobodnému životu stačí směrovka: milovat milosrdenství.

Ty dva pilíře se navzájem korigují, jsou v určitém napětí a vzájemné pomoci. Milosrdenství pomáhá právu, aby nebylo necitelné a zachraňuje situaci tam, kde samotné právo nestačí nebo selhává, přesahuje ho – na rozdíl od práva nemá hranice. Třeba jako v přečteném příběhu o hříšné ženě.

Naopak právo pomáhá milosrdenství, aby "nerozbředlo", udrželo tvář a charakter. Například nazve špatnost špatností – nedělá, jako by nebyla –, prohlédne a odmítne pokrytectví, faleš a zlé postranní úmysly – to je taky v tom příběhu. Nebo bude bránit zneužívání něčí dobroty a milosrdenství vyžírky. Bude se ptát, zda peníze na charitu skutečně došly tam, kam mají. A tak podobně.

Za třetí: pokorně chodit se svým Bohem. To třetí je jako svorník, který drží ony dva pilíře pohromadě. Spojuje je a dává jim smysluplný rámeček. Především od Boha se přece učíme a máme učit, co to je právo a milosrdenství. Vlastní názory a lidské zákony mohou být dobré a prospěšné, ale někdy také v konkrétních situacích nedostatečné, nebo dokonce zavádějící. Ne já, ale Bůh je a má být mírou všech věcí, ne moje / naše, ale jeho vůle ať se děje. Pokora znamená mimo jiné být neustále ochoten svoje postoje posuzovat a korigovat podle toho, co chce Bůh, nelpět na tom, co já si zrovna teď myslím a co chci. Stávat se "Božím obrazem". Je asi dobré znovu a znovu si klást otázku, kterou – jak jsem slyšel – někteří křesťané v anglosaských zemích nosí zapsanou ve zkratce na náramku, jako neustálé připomenutí: What would Jesus say to it?... co by tomu řekl Ježíš? Nejsem to já, kdo má mít poslední slovo a rozhodovací právo. A je jasné, že pokud s Bohem "nechodíme" – neupíráme k němu svoji mysl každý den, nemodlíme se, nečteme bibli a jiné dobré knihy, neposloucháme kázání a nesdílíme své otázky a postoje ve společenství, sotva můžeme Bohu rozumět a slyšet jeho hlas. Upřímné "chození s Bohem" také dodává sílu doopravdy uskutečňovat ono právo a milosrdenství, brání přizpůsobovat si je a překrucovat podle momentálních lidských nálad a potřeb. Bez důvěrného každodenního vztahu k Bohu to ani nepochopíme, ani nesvedeme žít, rozhodně ne dlouhodobě.

Človče, bylo ti oznámeno, co je dobré a co od tebe Hospodin žádá: jen to, abys zachovával právo, miloval milosrdenství a pokorně chodil se svým Bohem.

Dva pilíře, jeden svorník – a stavba našeho života, osobního i celého společenství, může dobře stát i v roce 2018. Stejně jako kdykoli předtím a kdykoli potom. Staré pravdy stále platí, nejsou složité – a nejsou teď méně pravdivé proto, že jsou staré. Jiná věc je žít podle toho, že. Tak ať nám k tomu Pán Bůh dopomáhá.

Modlitba:

Bože, dej nám být vůči sobě zdravě náročnými. Abychom do světa odráželi tvou spravedlnost. A dej nám být vůči druhým velkorysími a trpělivými. Abychom do našich vztahů odráželi tvé milosrdenství. Prosíme, dej nám do srdce pokoru a touhu tebe následovat. AMEN.